

Overzicht van (inter-)nationaal kwaliteitsdocumenten ten behoeve van de logopedie

Datum actualisatie: mei 2011

Dit document geeft een overzicht van nationale en internationale kwaliteitsdocumenten die van belang kunnen zijn voor de logopedie. Het gaat om de volgende kwaliteitsdocumenten: richtlijnen, indicatoren, zorgstandaarden, LESA's (Landelijke Eerstelijns Samenwerkings Afspraak) en literatuurstudies. De kwaliteitsdocumenten¹ zijn per aandoening/ziektebeeld in een overzicht weergegeven.

Onderstaand wordt een korte toelichting gegeven op de manier waarop de kwaliteitsdocumenten zijn geselecteerd. Daarna volgt het schema met de kwaliteitsdocumenten.

Nationale kwaliteitsdocumenten

Indicatoren

Cliëntenorganisaties, zorgverzekeraars, de inspectie en ook paramedici zelf hebben het over indicatoren. Een voorbeeld is de set van indicatoren die hoort bij de multidisciplinaire richtlijn beroerte. In het overzicht zijn indicatoren opgenomen, die specifiek van toepassing zijn op de logopedie.

LESA's

Korte toelichting dat LESA's zijn opgenomen waarbij logopedie expliciete rol heeft. De NVLF maakt deel uit van het Netwerk Eerstelijns Organisaties (NEO). Binnen het NEO worden LESA's ontwikkeld. Dit zijn Landelijke Eerstelijns Samenwerkings Afspraken. Deze documenten zijn gebaseerd op bestaande richtlijnen en/of standaarden en gaan over aspecten van zorg die door professionals in de eerstelijnszorg gedeeld worden. Een LESA is bedoeld als handreiking voor de eerste lijn voor het maken van lokale samenwerkingsafspraken. In de LESA COPD is de rol van de logopedist beschreven. Klik [hier](#) voor LESA COPD.

Literatuurstudies

Sinds 2010 publiceert de NVLF literatuurstudies over diverse onderwerpen waarmee logopedisten in aanraking komen. Ze zijn [hier](#) te vinden

Richtlijnen

In richtlijnen wordt over het algemeen de actuele stand van kennis ten aanzien van een bepaald klinisch probleem neergelegd in de vorm van aanbevelingen voor de wijze van handelen in concrete situaties. Wil een beroepsbeoefenaar daadwerkelijk kwalitatief goede zorg verlenen dan dient hij rekening te houden met deze aanbevelingen. De aanbevelingen zijn doorgaans gebaseerd op de 'gemiddelde patiënt'.

¹ Het overzicht wordt jaarlijks gecheckt en bijgewerkt. Mocht u belangrijke kwaliteitsdocumenten voor de logopedie missen dan horen we dat graag van u. U kunt uw reactie sturen naar e.cox@nvlf.nl.

Zonodig kan een beroepsbeoefenaar op basis van zijn professionele autonomie afwijken van een richtlijn. Soms is dit zelfs noodzakelijk. Als van een richtlijn wordt afgeweken, dient de beroepsbeoefenaar dit wel te beargumenteren en te documenteren.

Richtlijnen van vóór 1997 zijn in dit overzicht niet opgenomen. Alle richtlijnen zijn bekeken op relevantie, dat wil zeggen logopedie heeft een expliciete rol in het beschreven zorgproces. Ook de NHG-standaarden (zoals Otitis media, CVA) zijn niet in dit overzicht opgenomen. Reden daarvoor is geweest dat daarin alleen het huisartsengeneeskundig handelen is beschreven en dat de betrokkenheid van de logopedie zich dus beperkt tot de reden om te verwijzen.

Voor wat betreft de CBO-richtlijnen geldt dat deze verkrijgbaar dan wel in te zien zijn via:

- a. de bestelservice van de uitgever: www.richtlijnonline.nl
- b. de website www.cbo.nl

Wat opvalt in het overzicht is dat verreweg de meeste richtlijnen multidisciplinair zijn: logopedie maakt er in meer of mindere mate onderdeel van uit. Er zijn twee monodisciplinaire richtlijnen in het overzicht terug te vinden.

Zorgstandaarden

In een zorgstandaard staat beschreven waaraan goede zorg voor mensen met chronische ziekten minimaal moet voldoen. Er zijn in dit overzicht zorgstandaarden opgenomen waarbij logopedie een expliciete rol heeft.

Internationale kwaliteitsdocumenten

Richtlijnen

Voor sommige onderwerpen bestaan geen Nederlandstalige richtlijnen. Men kan dan op zoek gaan naar een internationale (Engelstalig) kwaliteitsrichtlijn, daar er in het buitenland al diverse richtlijnen beschreven zijn voor logopedische onderwerpen.

Er is gezocht op de Engelse logopedische stoornisgebieden zoals bekend uit de ICDH- en de ICF-classificatie (m.u.v. deglutition disorders) en via de zogenaamde MeSH-headings, gefilterd is op 'guideline' (Pubmed). Inclusiecriteria zijn actualiteit, taal (Engels), relevantie. Dit laatste wil zeggen: de richtlijnen beschrijven patiënt/cliëntgebonden interventies (screening/ diagnostiek/ therapie/ management), waar de logopedie als discipline deel van uitmaakt. Richtlijnen waarin de logopedische discipline slechts genoemd wordt als mogelijkheid om de patiënt/cliënt naar te verwijzen of waarin alleen logopedische termen genoemd worden maar geen interventies, zijn geëxcludeerd van het overzicht. Dit wil echter niet zeggen dat die richtlijnen niet relevant kunnen zijn voor de logopedist. Buitenlandse richtlijnen waarvoor een Nederlands equivalent bestaat zijn wel opgenomen. Richtlijnen die uitsluitend ingaan op de attitude van de logopedist en waarvoor de NVLF de Logopedische Standaarden ([klik hier](#)) heeft ontwikkeld, zijn eveneens geëxcludeerd.

'Evidence-based' bij richtlijnen

In de laatste kolom 'Evidence-based?' komen drie categorieën voor: 'ja, gewogen', 'ja, niet gewogen' en 'nee'. 'Gewogen' betekent hier dat de richtlijn is gebaseerd op systematisch literatuuronderzoek en dat aan de bewijskracht van die literatuur ook een weging is toegekend volgens de AGREE²-systematiek. Als een richtlijn 'niet gewogen' is, betekent dit dat de richtlijn wel is gebaseerd op systematisch literatuuronderzoek maar dat de mate van bewijskracht van de evidentie niet of niet eenduidig (niet conform AGREE te schalen) is aangegeven. 'Nee' betekent dat evidentie niet wordt vermeld en dat dus onduidelijk is of en zo ja, op welke evidentie de richtlijn is gebaseerd.

-
- 2 Het doel van het AGREE Instrument is een systematisch kader te bieden voor de beoordeling van de belangrijkste aspecten van kwaliteit van richtlijnen, waaronder het ontwikkelingsproces en de verslaglegging. Het instrument geeft geen specifieke criteria om de klinische inhoud van de richtlijn en de kwaliteit van het ondersteunende wetenschappelijk bewijsmateriaal (evidence) te beoordelen. Voor een algemeen oordeel van de kwaliteit van de richtlijn dienen deze aspecten echter wel te worden meegenomen.

Index

Onderwerp

A

<u>ADHD</u>	<i>Richtlijnen</i>
<u>Afasie</u>	<i>Richtlijn</i>
<u>Alcohol</u>	<i>Literatuurstudie</i>
<u>ALS</u>	<i>Richtlijnen</i>
<u>Astma</u>	<i>NVLF-literatuurstudie</i>
<u>Autisme</u>	<i>Richtlijnen</i>

B

<u>Beroerte</u>	<i>Indicatoren Lesa NVLF-literatuurstudie Richtlijnen Zorgstandaard</i>
-----------------	---

C

<u>Cerebrale parese</u>	<i>Richtlijnen</i>
<u>Cognitieve revalidatie</u>	<i>Richtlijn</i>
<u>COPD</u>	<i>Indicatoren Lesa NVLF-literatuurstudie Richtlijnen Zorgstandaard</i>

D

<u>Dementie</u>	<i>Lesa NVLF-literatuurstudie Richtlijn Zorgstandaard</i>
<u>Down syndroom</u>	<i>Richtlijnen</i>
<u>Dysartrie</u>	<i>Richtlijnen</i>
<u>Dysfagie</u>	<i>NVLF-literatuurstudie Richtlijnen Position statement</i>
<u>Dyslexie</u>	<i>Richtlijn</i>

G

<u>Gastro-oesophageale reflux</u>	<i>Richtlijn</i>
<u>Gehoor</u>	<i>Richtlijnen</i>
<u>Guillain Barre Syndroom</u>	<i>Richtlijn</i>

H

<u>Hoest</u>	<i>Richtlijn</i>
<u>Hoofd/hals Oncologie</u>	<i>Richtlijnen</i>

I

<u>Ideopatische aangezichtsverlamming</u>	<i>Richtlijn</i>
---	------------------

K

<u>Kindermishandeling</u>	<i>Richtlijn</i>
---------------------------	------------------

L

<u>Leesproblemen</u>	<i>Richtlijn</i>
----------------------	------------------

M

<u>Mondzorg / Tandheekunde</u>	<i>Richtlijnen</i>
<u>MS</u>	<i>Richtlijnen</i>

N

<u>Nasaliteitsstoornis</u>	<i>Richtlijn</i>
----------------------------	------------------

O

<u>Ondervoeding</u>	<i>Lesa</i>
---------------------	-------------

P

<u>Palliatieve Zorg</u>	<i>Lesa Richtlijnen</i>
<u>Parkinson</u>	<i>Indicatoren Richtlijn</i>
<u>Pre-logopedie</u>	<i>NVLF-literatuurstudie Richtlijnen</i>
<u>Pre- en dysmaturen</u>	<i>Richtlijn</i>
<u>Psychomotore retardatie</u>	<i>Richtlijn</i>

S

<u>Schisis</u>	<i>Richtlijnen</i>
<u>Stemklachten</u>	<i>Richtlijnen</i>
<u>Vertraagde spraakontwikkeling /</u>	
<u>Vertraagde taalontwikkeling</u>	<i>NVLF-literatuurstudie Richtlijnen</i>
<u>Verslaglegging/verslaggeving</u>	<i>Richtlijnen</i>
<u>Vloeiendheidsstoornissen</u>	<i>Richtlijn</i>

ADHD

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Richtlijn	2000	Attention Deficit/Hyperactivity Disorder (AD/HD): Guidelines and principles for successful multi-agency working.	The British Psychological Society	Working Party of The British Psychological Society	Medical, educational, psychological, social work and other professionals.	Ja, niet gewogen.
Richtlijn	2001	Attention deficit and hyperkinetic disorders in children and young people. A national clinical guideline.	Scottish Executive Health Department	Scottish Intercollegiate Guidelines Network	All child-healthcare professionals with either direct or indirect involvement	Ja, gewogen
Richtlijn	2001	Clinical practice guideline: treatment of the school-aged child with attention-deficit/hyperactivity disorder.	American Academy of Pediatrics (AAP)	American Academy of Pediatrics – Medical Specialty Society	Advanced Practice Nurses, Allied Health Personnel, Nurses, Physician Assistants, Physicians, Psychologists/ Nonphysician Behavioural Health Clinicians	Ja, gewogen

Richtlijn	2005	Multidisciplinaire richtlijn ADHD richtlijn voor de diagnostiek en behandeling van adhd bij kinderen en jeugdigen	Federatie Verpleegkunde in de GGZ, Nederlands Instituut van Psychologen Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie Nederlandse Vereniging voor Psychotherapie	In samenwerking met de deelnemende cliënten-/familie-organisaties en beroepsverenigingen Kwaliteitsinstituut voor de Gezondheidszorg cbo en het Trimbos-instituut	Zorgverleners werkzaam met kinderen en jeugdigen met ADHD.	Ja, gewogen
Richtlijn	2010	Diagnosis and management of attention deficit hyperactivity disorder in primary care for school age children and adolescents.	Institute for Clinical Systems Improvement	Institute for Clinical Systems Improvement – Private Nonprofit Organization	Primary healthcare professionals	Ja, gewogen

Afasie

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Richtlijn	2005	RCSLT Clinical Guidelines: 5.12 Aphasia (Boek ISBN-13: 978 086388 505 1)	Royal College of Speech & Language Therapists; Department of Health (UK); National Institute for Clinical Excellence (NICE)	RCSLT en NICE	Logopedisten	Ja, gewogen

Alcohol

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
NVLF-literatuurstudie	2010	NVLF-literatuurstudie Logopedie en stoornissen in het gebruik van alcohol	NVLF	NVLF	Logopedisten werkzaam met patiënten met astma	Ja, niet gewogen

ALS

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Richtlijn	1999 rev 2003	Practice parameter: the care of the patient with amyotrophic lateral sclerosis (an evidence-based review). Report of the Quality Standards Subcommittee of the American Academy of Neurology: ALS Practice Parameters Task Force.	The Essey Family Foundation, The Forbes Norris ALS Center Foundation, Rhone-Poulenc Rorer, Cephalon, and Amgen.	American Academy of Neurology – Medical Specialty Society	Clinical caregivers, SLT included	Ja, gewogen
Richtlijn	2005	EFNS Task Force on Management of Amyotrophic Lateral Sclerosis: Guidelines for Diagnosing and Clinical Care of Patients and Relatives	European Federation of Neurological Societies	European Federation of Neurological Societies	Clinical caregivers, SLT included	Ja, niet gewogen

Richtlijn	In ontwikkeling	Richtlijnontwikkeling Fysiotherapie, Ergotherapie en Logopedie voor de behandeling van Amyotrofische Lateraal Sclerose (ALS) en Progressieve Spinale Musculaire Atrofie (PSMA) Een evidence-based richtlijn "Fysiotherapie bij ALS/PSMA". Een evidence-based herziene richtlijn "Ergotherapie bij ALS/PSMA". Een evidence-based herziene richtlijn "Logopedie bij ALS/PSMA".	-	-	-	-
------------------	-----------------	---	---	---	---	---

Astma

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
NVLF-literatuurstudie	2010	NVLF-literatuurstudie Logopedie en astma	NVLF	NVLF	Logopedisten werkzaam met patiënten met astma	Ja, niet gewogen

Autisme

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Richtlijn	2000	Practice parameter: screening and diagnosis of autism. Report of the Quality Standards Subcommittee of the American Academy of Neurology and the Child Neurology Society.	U.S. National Institute of Child Health and Human Development	American Academy of Neurology – Medical Specialty Society, Child Neurology Society – Medical Specialty Society	Health professionals	Ja, gewogen
Richtlijn	2002	Autistic spectrum disorders. Best practice guidelines for screening, diagnosis and assessment.	California Department of Developmental Services	California Department of Developmental Services – State / Local Government Agency [U.S.]	All professionals responsible for the care of children who perform routine developmental surveillance to identify children with atypical development	Ja, niet gewogen
Richtlijn	2005	RCSLT Clinical Guidelines: 5.4 Autistic Spectrum Disorders (Boek ISBN-13: 978 086388 505 1)	Royal College of Speech & Language Therapists; Department of Health (UK); National Institute for Clinical Excellence (NICE)	RCSLT/NICE	Logopedisten	Ja, gewogen

Richtlijn	2006	Guidelines for speech-language pathologists in diagnosis, assessment and treatment of autism spectrum disorders across the life span	ASHA	ASHA, ad-hoc committee on autism spectrum disorders	Monodisciplinair, speech-language therapists/pathologists	Ja, niet gewogen
Richtlijn	2006	Guidelines for speech-language pathologists in diagnosis, assessment and treatment of autism spectrum disorders across the life span	ASHA	ASHA, ad-hoc committee on autism spectrum disorders	Monodisciplinair, speech-language therapists/pathologists	Ja, niet gewogen
Richtlijn	2007	Assessment, diagnosis and clinical interventions for children and young people with autism spectrum disorders	Scottish Intercollegiate Guidelines Network (SIGN)	NHS	Healthcare professionals, family	Ja, niet gewogen.
Richtlijn	Geen jaartal bekend	Service guidelines for individuals with autism spectrum disorder / pervasive developmental disorder (ASD/PDD): Birth through Twenty-one	Autism task force	Ohio Developmental Disabilities Council	Healthcare professionals, family	Ja, niet gewogen
Richtlijn	2008	New Zealand Autism Spectrum Disorder Guideline	Ministries of Health and Education (New Zealand)	onbekend	Healthcare professionals, family	Ja, gewogen

Beroerte

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Indicatoren	2008	Indicatoren behorend bij de richtlijn Diagnostiek, behandeling en zorg voor patiënten met een Beroerte	NHS	CBO en beroepsverenigingen	zorgverleners van CVA-patiënten	Onbekend
LESA	2007	LESA CVA	V&VN	NHG, V&VN	zorgverleners van CVA-patiënten	-
NVLF-literatuurstudie	2010	NVLF-literatuurstudie Logopedie in de klinische fase na een CVA/TIA	NVLF	NVLF	Logopedisten werkzaam met patiënten in de klinische fase na een CVA/TIA	Ja, niet gewogen
Richtlijn	2001	Revalidatie na een beroerte. Richtlijnen en aanbevelingen voor zorgverleners	NHS	NHS : Commissie CVA-revalidatie	zorgverleners van CVA-patiënten	Ja, gewogen
Richtlijn	2008	Richtlijn Diagnostiek, behandeling en zorg voor patiënten met een beroerte	NVN	CBO en beroeps- en patiëntenverenigingen	zorgverleners van CVA-patiënten	Ja, gewogen
Richtlijn	2008	Patiëntenversie Richtlijn Beroerte	ZonMw	CBO, AVN, Nederlandse CVA vereniging en Vereniging Cerebraal	Mensen die een beroerte hebben gehad.	Onbekend
Richtlijn	2010	Diagnosis and initial treatment of ischemic stroke	Institute for clinical systems improvement	ICSI	zorgverleners van CVA-patiënten	Ja, gewogen

Richtlijn	2010	Management of Patients with Stroke: Identification and Management of Dysphagia. A National Clinical Guideline	Scottish Intercollegiate Guidelines Network	SIGN	zorgverleners van CVA-patiënten	Ja, gewogen
Richtlijn	2010	Management of Patients with Stroke: Rehabilitation, Prevention and Management of Complications, and Discharge Planning	Scottish Intercollegiate Guidelines Network	SIGN	zorgverleners van CVA-patiënten	Ja, gewogen
Zorgstandaard	In ontwikkeling	Zorgstandaard CVA/TIA		Kennisnetwerk CVA Nederland etc	zorgverleners van CVA-patiënten	-

Cerebrale parese

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Richtlijn	2004	Practice Parameter: Diagnostic Assessment of the Child with Cerebral Palsy: Report of the Quality Standards Subcommittee of the American Academy of Neurology and the Practice Committee of the Child Neurology Society	American Academy of Neurology – Medical Speciality Society	American Academy of Neurology – Medical Speciality Society	zorgverleners van kinderen met cerebrale parese	Ja, niet gewogen
Richtlijn	2007	Richtlijn Diagnostiek en behandeling van kinderen met Spastische Cerebrale Parese	Nederlandse Vereniging van Revalidatieartsen	CBO en beroeps- en patiënten-verenigingen	zorgverleners van patiënten met spastische cerebrale parese	Ja, gewogen

Cognitieve revalidatie

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Richtlijn	2007	Richtlijn Cognitieve Revalidatie Niet-aangeboren Hersenletsel	Consortium Cognitieve Revalidatie	Consortium Cognitieve Revalidatie	zorgverleners van patiënten met niet-aangeboren hersenletsel	Ja, gewogen

COPD

Richtlijn	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Indicatoren	in ontwikkeling	Kwaliteitsindicatoren Zorgstandaard COPD	Long Alliantie Nederland	LAN en beroeps- en patiëntenverenigingen	zorgverleners betrokken bij de zorg voor COPD patiënten	-
LESA	2007	LESA COPD	NHG en NPi	NHG en Npi en beroeps- en patiëntenverenigingen	zorgverleners betrokken bij de zorg voor COPD patiënten	Ja, niet gewogen
NVLF-literatuurstudie	2010	NVLF-literatuurstudie Effectiviteit van logopedie bij COPD-patiënten	NVLF	NVLF	Logopedisten werkzaam met COPD-patiënten	Ja, niet gewogen

Richtlijn	2010	Richtlijn Diagnostiek en behandeling COPD	Stichting Ketenkwaliteit COPD, Nederlandse Vereniging van Artsen voor Longziekten Tuberculose, Nederlandse Huisartsen Genootschap, COPD en Astma Huisartsen Adviesgroep.	CBO en beroeps- en patiëntenverenigingen	zorgverleners betrokken bij de zorg voor COPD patiënten	Ja, gewogen
Zorgstandaard	2010	Zorgstandaard COPD	Long Alliantie Nederland	LAN en beroeps- en patiëntenverenigingen	zorgverleners betrokken bij de zorg voor COPD patiënten	Ja, niet gewogen

Dementie

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
LESA	2009	LESA Dementie met specialisten ouderengeneeskunde	Verenso	NHG, Verenso	Zorgverleners van dementiepatiënten	
NVLF-literatuurstudie	In ontwikkeling	NVLF-literatuurstudie Logopedie en dementie	NVLF	NVLF	Logopedisten werkzaam met patiënten in de klinische fase na een CVA/TIA	Ja, niet gewogen

Richtlijn	2005	RCSLT Clinical Guidelines: 5.10 Disorders of Mental Health & Dementia (Boek ISBN-13: 978 086388 505 1)	Royal College of Speech & Language Therapists; Department of Health (UK); National Institute for Clinical Excellence (NICE)	RCSLT/NICE	Logopedisten	Ja, gewogen
Richtlijn	2006	Dementia Care Practice Recommendations for Assisted Living Residences and Nursing Homes: Phases 1 and 2	The Alzheimer's Association	onbekend	zorgverleners betrokken bij de zorg voor dementie patiënten	Nee
Richtlijn	2007	Dementia Care Practice Recommendations for Assisted Living Residences and Nursing Homes: Phase 3 End-of-Life Care	The Alzheimer's Association	onbekend	zorgverleners betrokken bij de zorg voor dementie patiënten	Nee
Richtlijn	2008	Long-Term Neurological Conditions: Management at the Interface between Neurology, Rehabilitation and Palliative Care. National Guidelines	British Society of Rehabilitation Medicine; Royal College of Physicians; National Council for Palliative Care; Department of Health; Dunhill Medical Trust; Luff Foundation	Onbekend	zorgverleners betrokken bij de zorg voor verpleeghuispatiënten	Onbekend

Richtlijn	2009	Richtlijn Omgaan met afweergedrag bij eten en drinken van bewoners met dementie.	ZonMw	Kenniskring Transitie in Zorg en Landelijk expertisecentrum verpleging & Verzorging (LEVV).	Verzorgenden, familieleden, voedingsassistenten, artsen, diëtisten en logopedisten.	Ja, gewogen.
Zorgstandaard	in ontwikkeling	Zorgstandaard Dementie	Alzheimer Nederland	Alzheimer Nederland	zorgverleners betrokken bij de zorg voor dementie patiënten	-

Down syndroom

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Richtlijn	2006	Clinical Practice Guideline: Report of the Recommendations. Down Syndrome, Assessment and Intervention for Young Children (Age 0–3 Years).	New York State Department of Health, Early Intervention Program; U.S. Department of Education	Onbekend	zorgverleners betrokken bij de zorg voor jonge kinderen met het syndroom van Down.	Ja, gewogen
Richtlijn	In ontwikkeling	Multidisciplinaire richtlijn voor de medische begeleiding van kinderen met Downsyndroom		Nederlandse Vereniging van Kinderartsen (NVK)	zorgverleners betrokken bij de zorg voor kinderen met het syndroom van Down.	

Dysartrie

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Richtlijn	2001	Evidence-based practice guidelines for dysarthria: management of velopharyngeal function	Academy of Neurologic Communication Disorders and Sciences	Writing Committee for practice guidelines in dysarthria	Artsen, prothesionologen en logopedisten	Ja, niet gewogen
Richtlijn	2005	RCSLT Clinical Guidelines: 5.11 Dysarthria (Boek ISBN-13: 978 086388 505 1)	Royal College of Speech & Language Therapists; Department of Health (UK); National Institute for Clinical Excellence (NICE)	RCSLT/NICE	Logopedisten	Ja, gewogen

Dysfagie

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
NVLF-literatuurstudie	2010	NVLF-literatuurstudie Effectiviteit en meerwaarde van logopedische behandeling bij dysfagie bij verpleeghuisbewoners	NVLF	NVLF	Logopedisten werkzaam met patiënten in de klinische fase na een CVA/TIA	Ja, niet gewogen

Richtlijn	2003	Richtlijn voor adequate behandeling van verpleeghuisbewoners met chronische dysfagie	Npi	NVLF en NVD	diëtisten en logopedisten in verpleeghuizen	Ja, niet gewogen
Richtlijn	2003	Voedingsrichtlijn Geriatrie (boek, verkrijgbaar via Kenniscentrum Geriatrie)	Kenniscentrum Geriatrie UMC St. Radboud	zorgverleners in de geriatrie	zorgverleners in de geriatrie	Ja, gewogen
Richtlijn	2004	Guidelines for speech-language pathologists performing videofluoroscopic swallowing studies	ASHA	ASHA	Speech-language pathologists	Ja, niet gewogen
Richtlijn	2006	Cough and aspiration of food and liquids due to oropharyngeal dysphagia: ACCP evidence-based clinical practice guidelines.	American College of Chest Physicians	American College of Chest Physicians – Medical Specialty Society	All clinical professionals around clinical patients with dysphagia	Ja, gewogen
Richtlijn	2005	RCSLT Clinical Guidelines: 5.8 Disorders of Feeding, Eating, Drinking & Swallowing (Dysphagia) (Boek ISBN-13: 978 086388 505 1)	Royal College of Speech & Language Therapists; Department of Health (UK); National Institute for Clinical Excellence (NICE)	RCSLT/NICE	logopedisten	Ja, gewogen

Richtlijn	2009	Richtlijn Omgaan met afweergedrag bij eten en drinken van bewoners met dementie.	ZonMw	Kenniskring Transities in Zorg en Landelijk expertisecentrum verpleging & Verzorging (LEVV).	Verzorgenden, familieleden, voedingsassistentes, artsen, diëtisten en logopedisten.	Ja, gewogen.
Richtlijn	In ontwikkeling	Richtlijn Slikstoornissen bij mensen met een verstandelijke beperking	NVAVG.	o.a. NVLF	zorgverleners werkzaam met mensen met een verstandelijke beperking	-
Position statement	2004	Role of the speech-language pathologist in the performance and interpretation of endoscopic evaluation of swallowing: guidelines	ASHA	ASHA	Speech-language pathologists	Ja, Niet gewogen

Dyslexie

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Richtlijn	2008	Richtlijn multidisciplinaire samenwerking bij diagnostiek en behandeling van ernstige dyslexie bij kinderen en jeugdigen.	Samenwerkingsnetwerk Dyslexie (NIP, NVO, NVLF en LBRT)	NIP, NVO, NVLF en LBRT.	Psychologen, pedagogen, onderwijskundigen, remedial teachers en logopedisten.	Onbekend

Gastro-oesophageale reflux

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Richtlijn	2003	Guidelines for evaluation and treatment of gastroesophageal reflux in infants and children.	North American Society for Pediatric Gastroenterology, Hepatology, and Nutrition	North American Society for Pediatric Gastroenterology, Hepatology, and Nutrition	Pediatric caregivers	Ja, gewogen

Gehoor

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Richtlijn	1995	Richtlijnen voor diagnostiek en behandeling van slechthorendheid bij verstandelijk gehandicapten	Nederlandse Vereniging voor Artsen voor Verstandelijk Gehandicapten	Sectie Logopedie NGBZ; Vereniging voor deskundigheidsbevordering in de zorg voor mensen met een verstandelijke handicap - Centraal Begeleidingsorgaan voor de Intercollegiale Toetsing (CBO)	zorgverleners betrokken bij de zorg voor mensen met een verstandelijke handicap.	Ja, niet gewogen

Richtlijn	2003	Hearing assessment in infants and children: recommendations beyond neonatal screening.	American Academy of Pediatrics	American Academy of Pediatrics – Medical Specialty Society	Advanced Practice Nurses, Health Care Providers, Hospitals Nurses, Physician Assistants, Physicians, Speech-Language Pathologists	Ja, niet gewogen
Richtlijn	2004	Guidelines for the audiologic assessment of children from birth to 5 years of age Klik hier voor tweede document	ASHA	ASHA	Speech Language Pathologists, Audiologists	Ja, niet gewogen
Richtlijn	2005	Guidelines for manual pure-tone threshold audiometry	ASHA	ASHA	Speech Language Therapists, Audiologists	Ja, niet gewogen
Richtlijn	2005	Guidelines for addressing acoustics in educational settings	ASHA	ASHA	Speech Language Therapists, Audiologists	Ja, niet gewogen
Richtlijn	2005	RCSLT Clinical Guidelines: 5.7 Deafness and Hearing Loss (Boek ISBN-13: 978 086388 505 1)	Royal College of Speech & Language Therapists; Department of Health (UK); National Institute for Clinical Excellence (NICE)	RCSLT/NICE	Logopedisten	Ja, gewogen
Richtlijn	2006	Guideline for audiologic management of the adult patient	American Academy of Audiology	AAA/ASHA Task Force	Audiologists, Speech Language Therapists	Ja, gewogen

Richtlijn	2006	Clinical Practice Guideline: Otitis Media with Effusion	American academy of pediatrics	American Academy of Family Physicians, American Academy of Otolaryngology-Head and Neck Surgery, and American Academy of Pediatrics Subcommittee on Otitis Media With Effusion	Primary caregivers, audiologists, speech and language therapists and advanced-practice nurses	Ja, gewogen.
Richtlijn	2007	Clinical Practice Guideline: Report of the Recommendations. Hearing Loss, Assessment and Intervention for Young Children (Age 0–3 Years)	New York State Department of Health, Early Intervention Program; U.S. Department of Education	Onbekend	zorgverleners betrokken bij de zorg voor jonge kinderen.	Ja, gewogen
Richtlijn	In ontwikkeling	Richtlijn Otitis Media	CBO en beroeps- en patiënten-verenigingen	CBO en beroeps- en patiënten-verenigingen	beroeps- en patiënten-verenigingen	-
Richtlijn	In ontwikkeling	Landelijke richtlijn multidisciplinaire gehoorrevalidatie neonaten	FENAC	-	-	-

Guillain Barre Syndroom

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Richtlijn	2010	Richtlijn diagnostiek en behandeling van het Guillain Barre Syndroom	VSN	CBO en beroeps- en patiëntenverenigingen	zorgverleners betrokken bij de zorg voor patiënten met guillain Barre Syndroom	Ja, gewogen

Hoest

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Richtlijn	In ontwikkeling	Richtlijn Hoest	-	-	-	-

Hoofd/hals Oncologie

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Richtlijn	2000 (Wordt herzien in 2009.)	Richtlijn Larynxcarcinoom	NWHHT en Vereniging Integrale Kankercentra	CBO en beroeps- en patiëntenverenigingen	zorgverleners van patiënten met een larynxcarcinoom	Ja, gewogen
Richtlijn	2004	Richtlijn mondholte- / orofarynxcarcinoom	NWHHT	CBO en beroeps- en patiëntenverenigingen	zorgverleners van patiënten met mondholte-/ orofarynxcarcinoom	Ja, gewogen

Richtlijn	2005	RCSLT Clinical Guidelines: 5.13 Head & Neck Cancer (Boek ISBN-13: 978 086388 505 1)	Royal College of Speech & Language Therapists; Department of Health (UK); National Institute for Clinical Excellence (NICE)	RCSLT/NICE	Logopedisten	Ja, gewogen
Richtlijn	2006	Richtlijn schildkliercarcinoom	Nederlandse vereniging voor Endocrinologie en Nederlandse vereniging voor Nucleaire Geneeskunde	CBO en beroeps- en patiëntenverenigingen	zorgverleners van patiënten met schildkliercarcinoom	Ja, gewogen
Richtlijn	2008	Richtlijn Hypofarynxcarcinoom	NWHHT en Vereniging Integrale Kankercentra	CBO en beroeps- en patiëntenverenigingen	zorgverleners van patiënten met hypofarynxcarcinoom	Ja, gewogen

Ideopatische aangezichtsverlamming

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Richtlijn	2009 (concept)	Richtlijn Idiopathische perifere aangezichtsverlamming (IPAV)	Nederlandse Vereniging voor KNO-heelkunde en Heelkunde van het hoofd-halsgebied	CBO en beroeps- en patiëntenverenigingen	Zorgverleners van patiënten met IPAV.	Ja, gewogen

Kindermishandeling

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Richtlijn	2010	LESA Kindermishandeling	AJN, V&VN en NHG	NHG, AJG en V&VN en beroeps- en patiëntenverenigingen	zorgverleners die een vermoeden hebben van kindermishandeling	Ja, niet gewogen

Leesproblemen

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Richtlijn	2008	Assisting Students Struggling with Reading: Response to Intervention and Multi-Tier Intervention in the Primary Grades. A Practice Guide. (NCEE 2009-4045)	National Center for Education Evaluation and Regional Assistance; Institute of Education Sciences; U.S. Department of Education	Onbekend	Zorgverleners van kinderen met leesproblemen	Ja gewogen

Mondzorg / Tandheelkunde

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Richtlijn	2009	Richtlijn mondzorg voor zorgafhankelijke cliënten in verpleeghuizen	NVVA, NMT, NVG	NVVA, NMT, NVG	zorgverleners van zorgafhankelijke cliënten in verpleeghuizen.	Ja, gewogen
Richtlijn	In ontwikkeling	Kindertandheelkunde	-	-	-	-

MS

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Richtlijn	2004	Multiple sclerosis. National clinical guideline for diagnosis and management in primary and secondary care.	National Institute for Clinical Excellence (NICE)	National Collaborating Centre for Chronic Conditions – National Government Agency [Non-U.S.]	Professionals who work with MS patients in primary and secondary care	Ja, gewogen
Richtlijn	In ontwikkeling	Multidisciplinaire richtlijn MS	-	-	-	-

Nasaliteitsstoornis

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Richtlijn	2005	RCSLT Clinical Guidelines: 5.5 Cleft Palate & Velopharyngeal Abnormalities (Boek ISBN-13: 978 086388 505 1)	Royal College of Speech & Language Therapists; Department of Health (UK); National Institute for Clinical Excellence (NICE)	RCSLT/NICE	Logopedisten	Ja, gewogen

Ondervoeding

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
LESA	2010	LESA Ondervoeding	NHG en V&VN	NHG en V&VN en beroeps- en patiëntenverenigingen	zorgverleners betrokken bij de zorg voor patiënten met ondervoeding.	Ja, niet gewogen

Palliatieve Zorg

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
LESA	2006	LESA Palliatieve zorg	V&VN	NHG, V&VN		
Richtlijn	2008	Long-Term Neurological Conditions: Management at the Interface between Neurology, Rehabilitation and Palliative Care. National Guidelines	British Society of Rehabilitation Medicine; Royal College of Physicians; National Council for Palliative Care; Department of Health; Dunhill Medical Trust; Luff Foundation	Onbekend	Zorgverleners van patiënten die palliatieve zorg behoeven	Onbekend
Richtlijn	2010 (o.a.)	Richtlijn palliatieve zorg	Integraal kankercentrum Nederland	O.a. IKCq	Zorgverleners van patiënten die palliatieve zorg behoeven	Ja, niet gewogen

Parkinson

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Indicatoren	2009	Kwaliteitscriteria vanuit Patiëntperspectief: De ziekte van Parkinson.	PV en NPCF	PV en NPCF	Zorgverleners van patiënten met de ziekte van Parkinson.	-
Richtlijn	2008	Richtlijn Logopedie bij de ziekte van Parkinson	NVLF	Radboud UMC	logopedisten	Ja, gewogen
Richtlijn	2010	Multidisciplinaire richtlijn Ziekte van Parkinson	ZonMw	Beroeps- en patiëntenverenigingen	Zorgverleners van patiënten met de ziekte van Parkinson.	Ja, gewogen

Pre-logopedie

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
NVLF-literatuurstudie	2010	NVLF-literatuurstudie Logopedie bij 0-5 jarige kinderen met spraak-taalproblemen	NVLF	NVLF	Logopedisten werkzaam met 0-5 jarige kinderen.	Ja, niet gewogen
Richtlijn	2005	RCSLT Clinical Guidelines: 5.2 Preschool Children with Communication, Language & Speech Needs (Boek ISBN-13: 978 086388 505 1)	Royal College of Speech & Language Therapists; Department of Health (UK); National Institute for Clinical Excellence (NICE)	RCSLT/NICE	Logopedisten	Ja, gewogen

Richtlijn	2006	Clinical Practice Guideline: Report of the Recommendations. Down Syndrome, Assessment and Intervention for Young Children (Age 0–3 Years).	New York State Department of Health, Early Intervention Program; U.S. Department of Education	Onbekend	Zorgverleners van jonge kinderen met het syndroom van Down	Ja, gewogen
Richtlijn	2006	Clinical Practice Guideline: Report of the Recommendations. Motor Disorders, Assessment and Intervention for Young Children (Age 0–3 Years)	New York State Department of Health, Early Intervention Program; U.S. Department of Education	Onbekend	Zorgverleners van jonge kinderen	Ja, gewogen

Pre- en dysmaturen

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Richtlijn	In ontwikkeling	Multidisciplinaire richtlijn pre- en dysmaturen	-	-	-	-

Psychomotore retardatie

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Richtlijn	Onbekend	Evidence based richtlijn voor de initiële etiologische diagnostiek bij kinderen met een globale ontwikkelingsachterstand / mentale retardatie	NVK	OMS, en andere beroeps-organisaties	Zorgverleners van patiënten met psychomotore retardatie	Ja, gewogen

Schisis

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Richtlijn	2000	Parameters for evaluation and treatment of patients with cleft lip/palate or other cranio facial anomalies	US public health service e.a.	American Cleft-Palate Craniofacial Association (ACPA)	SLT, nurses, dentists, psychologists, physicians, etc	Ja, gewogen
Richtlijn	2005	RCSLT Clinical Guidelines: 5.5 Cleft Palate & Velopharyngeal Abnormalities (Boek ISBN-13: 978 086388 505 1)	Royal College of Speech & Language Therapists; Department of Health (UK); National Institute for Clinical Excellence (NICE)	RCSLT/NICE	Logopedisten	Ja, gewogen

Stemklachten

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Richtlijn	2005	RCSLT Clinical Guidelines: 5.6 Clinical Voice Disorders (Boek ISBN-13: 978 086388 505 1)	Royal College of Speech & Language Therapists; Department of Health (UK); National Institute for Clinical Excellence (NICE)	RCSLT/NICE	Logopedisten	Ja, gewogen
Richtlijn	2010	Richtlijn stemstoornis beroepsziekte	Nederlands centrum beroepsziekten	NCB	Zorgverleners die werken met patiënten met een stemstoornis.	Ja, gewogen

Vertraagde spraakontwikkeling / Vertraagde taalontwikkeling

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
NVLF-literatuurstudie	2010	NVLF-literatuurstudie Logopedie bij 0-5 jarige kinderen met spraak-taalproblemen	NVLF	NVLF	Logopedisten werkzaam met 0-5 jarige kinderen.	Ja, niet gewogen
Richtlijn	2005	RCSLT Clinical Guidelines: 5.3 School-aged Children with Speech, Language & Communication Difficulties (Boek ISBN-13: 978 086388 505 1)	Royal College of Speech & Language Therapists; Department of Health (UK); National Institute for Clinical Excellence (NICE)	RCSLT/NICE	Logopedisten	Ja, gewogen
Richtlijn	2006	Screening for speech and language delay in preschool Children	US department of health and human services Agency for Healthcare Research and Quality	United States preventive Services Task Force	SLT primary schools	Ja, gewogen
Richtlijn	2010	Followup na kinderkanker	SKION	SKION en andere beroepsorganisaties	Zorgverleners die werken met kinderen met kanker.	Ja, gewogen

Verslaggeving/verslaggeving

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Richtlijn	2009	NVLF Richtlijn verslaggeving	NVLF	NPI, NVLF	Logopedisten	-
Richtlijn	2010	NVLF Richtlijn verslaggeving	NVLF	NPI, NVLF	Logopedisten	-

Vloeiendheidsstoornissen

Type document	Jaar van uitgave	Titel	Opdrachtgever	Uitvoerders	Bedoeld voor	Evidence-based?
Richtlijn	2005	RCSLT Clinical Guidelines: 5.9 Disorders of Fluency (Boek ISBN-13: 978 086388 505 1)	Royal College of Speech & Language Therapists; Department of Health (UK); National Institute for Clinical Excellence (NICE)	RCSLT/NICE	Logopedisten	Ja, gewogen